QORTI TAL-APPELL KRIMINALI

S.T.O. Prim Imħallef Silvio Camilleri - PRESIDENT

Onor. Imħallef Joseph Zammit McKeon

Onor. Imhallef Edwina Grima

Seduta ta' nhar-it-Tnejn 09 ta' April 2018

Att ta' Akkuża

Nru. 13/2015

Ir-Repubblika ta' Malta

v.

Martino Aiello

Il-Qorti,

1.Rat l-imputazzjonijiet migjuba kontra l-akkuzat Martino Aiello detentur tal-karta ta'l-identita taljana numru AS 4759564 akkuzat talli:

(1) fit-18 ta' Ottubru tas-sena Elfejn u Erbatax (2014) u matul I-ahhar sitt xhur qabel din id-data, assocja ruhu ma' xi persuna jew persuni ohra f'Malta jew barra minn Malta sabiex ibiegh jew jitraffika medicina f'Malta (il-pjanta *Cannabis* kollha jew bicca minnha) kontra d-disposizzjonijiet ta' l-Ordinanza dwar il-Medicini Perikoluzi, Kap. 101 tal-Ligijiet ta' Malta, jew ippromwova, ikkostitwixxa, organizza jew iffinanzja tali assocjazzjoni.

(2) fit-18 ta' Ottubru tas-sena Elfejn u Erbatax (2014) u matul l-ahhar sitt xhur qabel din id-data, importa, gieghel li tigi mportata jew ghamel xi haga sabiex tista' tigi mportata medicina perikoluza (il-pjanta *Cannabis* kollha jew bicca minnha) f' Malta bi ksur tad-disposizzjonijiet ta' l-Ordinanza dwar il-Medicini Perikoluzi, Kap. 101 tal-Ligijiet ta' Malta, u dan meta ma kellux Iicenzja jew awtorizazzjoni mahruga taht l-imsemmija Ordinanza li tawtorizza l-importazzjoni ta' dak l-oggett.

(3) fit-18 ta' Ottubru tas-sena Elfejn u Erbatax (2014) kellu fil-pussess tieghu il-pjanta *Cannabis* kollha jew bicca minnha meta ma kienx fil-pussess ta' awtorizzazzjoni ghall-importazzjoni jew ghall esportazzjoni mahrug skond id-disposizzjonijiet tat-Taqsima VI ta' l-Ordinanza dwar il-Medicini Perikoluzi, Kap. 101 tal-Ligijiet ta' Malta, u meta ma kienx bil-licenzja jew xort'ohra awtorizzat li jimmanifattura jew iforni d-droga msemmija, u ma kienx b'xi mod iehor bil-licenzja moghtija mill Ministru responsabbli ghad-Dipartiment tas-Sahha u ma kienux awtorizzati bir-Regoli ta' l-1939 ghall-Kontroll Intern Fuq id-Drogi Perikoluzi jew b'xi awtorita' moghtija mill-Ministru responsabbli ghad-Dipartiment tas-Sahha Ii jkollu dik id-droga li ma gietx fornita lilu ghall-uzu tieghu skond ricetta kif provdut fir-Regoli msemmija, u b'dan illi c-cirkostanzi li fihom instabet din id-droga juru Ii dak il-pussess ma kienx ghall-uzu esklussiv tieghu.

(4) matul is-sitt xhur qabel it-18 ta' Ottubru tas sena Elfejn u Erbatax (2014), senjatament f' Mejju u f'Gunju 2014, forna, biegh jew xort'ohra ttraffika fir-raza mehuda mill-pjanta *Cannabis* jew f'xi preparazzjonijiet li kellhom bhala bazi din ir-raza minghajr ma kellu l-licenzja mill-Ministru responsabbli ghas-Sahha u minghajr ma kien awtorizzat bir-Regoli ta'l-1939 ghall-Kontroll Intern tad-Drogi Perikoluzi jew minn xi awtorità apposta moghtija mill-Ministru responsabbli ghas-Sahha li

jforni d-droga msemmija, u minghajr ma kien fil-pussess ta' awtorizazzjoni ghall-importazzjoni jew awtorizazzjoni ghall-esportazzjoni mahruga mit-Tabib Principali tal-Gvern skond id-disposizzjonijiet tat-Taqsima VI ta' l-Ordinanza dwar il-Medicini Perikoluzi, u minghajr ma kellu licenzja jew xort'ohra awtorizzat li jimmanifattura d-droga msemmija, u minghajr ma kellu licenzja li jipprokura l-istess droga.

2. Rat li b'rikors tad-19 ta' April 2016 l-akkuzat Martino Aiello, ghar-ragunijiet imsemmija fl-istess rikors talab li jigi awtorizzat jipprezenta l-eccezzjoni msemmija fl-istess rikors u cioe' li ghar-ragunijiet imsemmija fil-kawza Borg v Malta (Application no. 37537/13) deciza mill-Qorti ta' Strasbourg fit-12 ta' Jannar 2016 l-inammissibilita' ta' l-istqarrija tieghu u ta' kull riferenza li saret fix-xiehda tal-prosekuzzjoni rigward dak li ntqal fl-imsemmija stqarrija.

3. Rat li b'risposta tal-20 ta' April 2016, l-Avukat Generali rriserva li jirrispondi ghar-rikors imsemmi permezz ta' sottomissjonijiet orali fis-seduta appuntata mill-Qorti ghas-smiegh tal-eccezzjonijiet u dana skont l-artikolu 438(4) tal-Kodici Kriminali.

4. Rat it-traskrizzjoni tat-trattazzjoni orali tal-prosekuzzjoni u tad-difiza quddiem l-Ewwel Qorti dwar ir-rikors imsemmi tad-19 ta' April 2016.

5. Rat is-sentenza moghtija mill-Qorti Kriminali fid-09 ta' Mejju 2017 fejn l-eccezzjoni preliminari sollevata mill-akkuzat giet milqugha.

6. Rat ir-rikors ta'l-appell imressaq mill-Avukat Generali fil-11 ta' Mejju 2017 li bih u ghar-ragunijiet hemmhekk imsemmija talab lil din il-Qorti thassar u tirrevoka is-sentenza ta' l-Ewwel Qorti u minflok tghaddi sabiex tiddisponi mill-materja imqanqla fl-eccezzjoni tal-akkuzat skont il-ligi u fl-ahjar interess u ghar-retta amministrazzjoni tal-gustizzja.

7. Semghet is-sottomissjonijiet tal-partijiet.

8. Rat l-atti kollha tal-kawza.

Ikkunsidrat,

9. Illi l-appellat ressaq eccezzjoni wahda rigward l-atti tal-Att ta'l-Akkuza imressqa kontra tieghu mill-Avukat Generali f'isem ir-Repubblika ta' Malta u dan billi eccepixxa l-inammissibilita' bhala prova tal-istqarrija rilaxxjata minnu lill-pulizija u ta' kull riferenza fix-xhieda tal-Prosekuzzjoni ghal dak li ntqal f'dik l-istqarrija. Dik l-istqarrija giet rilaxxjata mill-akkuzat fid-19 ta' Ottubru 2014. Fit-trattazzjoni tar-rikors quddiem l-ewwel Qorti l-akkuzat spjega ir-ragunijiet ghaliex fil-fehma tieghu l-istqarrija tieghu ma kienetx ammissibbli bhala prova. Huwa spjega li filwaqt illi huwa kien qed jigi interrogat wara l-arrest tieghu, ma kellux l-assistenza ta' avukat tal-fiducja tieghu prezenti mieghu matul il-kors kollu ta' tali interrogazzjoni. Illi huwa isejjes l-inammissiblita' ta' tali prova fuq l-iskorta tas-sentenza tal-Qorti Ewropea dwar id-Drittijiet tal-Bniedem fi Strasburgu fil-kawza Borg v Malta, fuq imsemmija, u l-gurisprudenza ta' dik il-Qorti taht l-artikolu 6(1) u 6(3) tal-Konvenzjoni Ewropea dwar id-Drittijiet tal-Bniedem. Huwa ma nvoka ebda regola tal-ligi penali li kienet teskludi l-producibilita' tal-istess stqarrija izda strah unikament fuq il-premessi fuq indikati u fl-istess hin insista li kien qieghed ifittex ir-rimedju ordinarju u li din ma hix kwistjoni ta' riferenza kostituzzjonali, u anzi kkonceda li dak li sar dwar l-istess stqarrija sar in konformita' mal-legislazzjoni penali applikabbli fiz-zmien relevanti.

10. Peress li l-partijiet fl-ewwel istanza qablu li l-eccezzjoni tigi awtorizzata u trattaw ukoll il-mertu taghha l-Ewwel Qorti iddisponiet mill-eccezzjoni b'dan il-mod:

"Illi din il-Qorti tosserva li s-sentenza Borg v. Malta (hawn fuq citata) ma kinitx biss titkellem fuq id-dritt li wiehed ikollu l-jedd li jikkonsulta ma avukat qabel tigi rilaxxat stqarrija. Dik is-sentenza tghid illi f'kull stadju ta' l-investigazzjoni l-persuna susspettata jew akkuzata jrid ikollha d-dritt ta' l-avukat. Kien ghalhekk li gie promulgat l-Att numru LI ta' l-2016.

Illi fil-fehma ta' din il-Qorti l-istess principji li gew applikati fis-sentenzi hawn fuq imsemmija ghandhom japplikaw f'dan il-kaz ukoll. Dan ifisser li anki jekk r-rikorrenti rrifjuta d-dritt li jikkonsulta avukat ma jfissirx li hu kien ser jirrifjuta l-prezenza ta' avukat fl-istess kamra ta' l-interrogatorju, tenut kont tal-fatt li l-artikolu fuq citat isemmi li l-avukat prezenti ghall-interrogatorju "...jippartecipa b'mod effettiv fl-interrogazzjoni...". Kif wiehed jista' japprezza din hi sitwazzjoni kompletament differenti. Logikament, ma tistax tipenalizza persuna li ghamel ghazla fuq parametri kompletament differenti minn dawk li huma in vigore llum."

Ikkunsidrat,

11. Illi illum il-posizzjoni fid-dritt penali malti fejn persuna suspettata ma tinghatax assistenza legali qabel tirrilaxxja stqarrija bhala rizultat ta' restrizzjoni sistemika applikabbli ghall-akkuzati kollha, giet kristallizzata anki permezz ta' sentenzi ta' din il-Qorti fis-sens li tali cahda fl-istadju pre-processwali tirrendi l-istqarrija tal-akkuzat inammissibbli[1]. Din ir-regola giet ormai recepita bhala parti mid-Dritt proceduràli penali ordinarju. Dan hu l-kaz, izda, ghar-rigward ta dawk l-istqarrijiet rilaxxjati qabel l-10 ta' Frar 2010 meta ngiebu fis-sehh l-emendi li kienu saru ghal Kodici Kriminali fl-artikolu 74 ta' l-Att III tal-2002[2]. Dan ghaliex taht il-ligi vigenti qabel l-emendi imsemmija l-akkuzat kien jigi b'mod assolut u sistemiku prekluz minn assistenza ta' avukat fl-istadju pre-processwali meta s-suspettat kien ikun fil-kustodja tal-pulizija. Bl-emendi

[1] Ara per ezempju Rep v Chukwudi Samuel Onyeabor dec 1/12/2016

[2] A.L. 35/2010

msemmija, u ghalhekk fi zmien li giet rilaxxjata l-istqarrija *de quo* fid-19 ta' Ottubru 2014, l-persuna suspettata inghatat id-dritt li tikkonsulta avukat qabel tigi interrogata mill-pulizija. Di fatti, l-legislatur fl-artikolu l-gdid mahluq fl-Att III tal-2002 haseb sabiex "*il-persuna li tkun arrestata u qed tinzamm taht il-kustodja tal-Pulizija f'xi Ghassa jew f'xi post iehor ta' detenzjoni awtorizzata ghandha, jekk hija hekk titlob, tithalla kemm jista' jkun malajr tikkonsulta privatament ma' avukat u prokuratur legali , wicc imb'wicc jew bit-telefon, ghal mhux aktar minn siegha zmien. Kemm jista' jkun malajr qabel ma tibda tigi interrogata, l-persuna taht kustodja ghandha titgharraf mill-Pulizija bid-drittijiet li ghandha taht dan is-sub-artikolu*."

12. Ghalhekk nholqot sitwazzjoni gdida ghar-rigward tal-istqarrijiet li gew rilaxxjati mid-data li ngiebu fis-sehh dawk l-emendi 'l quddiem b'mod li ma jistax jigi ritenut li dwar dawn l-istqarrijiet tapplika xi regola eskluzjonarja ta' dritt penali procedurali li tirrendi dawk l-istqarrijiet inammissibbli ghalkemm konformi mal-ligi penali vigenti fiz-zmien relevanti.

13. L-appellat ghamel riferenza ghas-sentenza moghtija mill-Prim'Awla tal-Qorti Civili fil-kompetenza kostituzzjonali taghha fil-kawza fl-ismijiet Il-Pulizija vs Aldo Pistella, li madanakollu ghadha ma ghaddietx in gudikat billi tinsab pendenti quddiem il-Qorti Kostituzzjonali. Mhux biss izda dik l-istanza tipprezenta fattispecje kemmxejn differenti minn dawk ipprezentati quddiem din il-Qorti f'dan il-kaz, billi hemmhekk il-persuna suspettata, u cioe' Pistella, kien accetta l-jedd li jikkonsulta ma' avukat u fil-fatt ha parir effettiv, bir-regola tal-inferenza allura tapplika ghal kaz tieghu, regola li illum giet estromessa mill-ligi.

14. Inoltre, fil-kaz issa taht ezami, kif gia inghad, l-appellat gie moghti l-jedd li jiehu parir legali fit-termini tal-ligi li kienet tezisti fl-2014, u cioe’ qabel id-dhul fis-sehh tal-Att LI tal-2016, izda irrifjuta dan il-jedd u cioe’ meta mistoqsi jekk xtaqx jiehu parir legali qabel l-interrogazzjoni huwa irrifjuta jaghmel dan. Illi allura b’att volontarju u minghajr ma gie imgieghel l-appellat irrinunzja ghal jedd li kienet taghtih il-ligi vigenti dak iz-zmien.

15.Illi l-abbli difensur tal-appellat jargumenta illi gjaladarba huwa ma inghatax il-jedd shih kif mahsub fil-gurisprudenza tal-Qorti Ewropea tad-Drittijiet tal-Bniedem allura l-istqarrija tieghu ghandha tigi ritenuta inammissibbli immaterjalment mir-rinunzja tieghu ghall-assistenza legali.

16. Ghalhekk id-difiza qed issejjes l-eccezzjoni taghha dwar l-inammissibilita ta’ l-istqarrija ta’ l-akkuzat rilaxxjata fid-19 ta’ Ottubru 2014 mhux fuq xi regola penali tal-evidenza li teskludi dik il-prova peress li l-istess stqarrija kienet konformi mal-ligi penali vigenti dak iz-zmien, izda fuq l-allegata lezjoni potenzjali tal-jedd tieghu ghal smigh xierq taht l-artikolu 6 tal-Konvenzjoni Ewropea kif spjegat mill-Qorti fi Strasburgu, jekk isir uzu minn dik l-istqarrija fil-guri tieghu specjalment, iktar u iktar, meta l-prova dwar l-importazzjoni ta’ madwar hames kilos *cannabis* allegatament tohrog biss mill-konfessjoni maghmula minnu f’din l-istqarrija.

17. Izda kif gia gie ritenut:

> **“Il-gurisdizzjoni tal-Qorti Kostituzzjonali u dik tal-Qorti ta' l-Appell huma ben delineati u distinti. Infatti l-istess Qorti ta' l-Appell, bhal kull Qorti ohra li ma tkunx il-Prim'Awla (li ghandha gurisdizzjoni originali in materja) jew il-Qorti Kostituzzjonali (li hija l-Qorti tat-tieni grad f'dawk il-kazi kollha elenkati fil-paragrafi (c) sa (f) tas-subartikolu (2) ta' l-**

Artikolu 95 tal-Kostituzzjoni) hija prekluza milli tiehu konjizzjoni ta' kwistjonijiet dwar il-ksur ta' xi wahda mid-disposizzjonijiet tal-artikoli 33 sa 45, u sahansitra jekk tali kwistjoni titqanqal fl-istadju ta' l-appell quddiem il-Qorti ta' l-Appell dik il-Qorti ghandha tibghat il-kwistjoni quddiem il-Prim'Awla tal-Qorti Civili kemm-il darba fil-fehma taghha t-tqanqil tal-kwistjoni ma tkunx semplicement frivola u vessatorja. Il-posizzjoni hija identika ghal dak li jirrigwarda l-Kap. 319 - ara l-Art. 4(3) ta' l-imsemmi Kapitolu[3].”

18. Ghalhekk, il-kwistjoni sollevata fl-eccezzjoni tal-akkuzat appellat, arginata kif inhi esklussivament fuq id-dispozizzjonijiet tal-artikolu 6(1) u (3) tal-Konvenzjoni Ewropea dwar Drittijiet tal-Bniedem (u l-artikolu korrispondenti tal-Kostituzzjoni, l-artikolu 39(1)(6)) hi wahda li, minkejja dak sottomess mill-appellat waqt it-trattazzjoni, taqa’ biex tigi regolata skont l-artikolu 46(3) tal-Kostituzzjoni u l-artikolu 4(3) tal-Att dwar il-Konvenzjoni Ewropea, li jipprovdu li l-Qorti li quddiemha tqum il-kwistjoni ghandha tibghat il-kwistjoni quddiem il-Prim Awla tal-Qorti Civili kemm-il darba fil-fehma taghha t-tqanqil tal-kwistjoni ma tkunx semplicement frivola jew vessatorja. Il-kwistjoni sollevata fl-eccezzjoni tal-akkuzat appellat, ghalhekk, ma tistax tigi deciza *a priori* minn din il-Qorti, u lanqas setghet tigi hekk deciza mill-Qorti Kriminali qabilha.

19. Illi gjaldarba l-kwistjoni imqanqla la hija wahda frivola u lanqas vessatorja, din il-Qorti, wara li rat l-artikolu 46(3) tal-Kostituzzjoni u l-artikolu 4(3) tal-Kapitolu 319 tal-Ligijiet ta’ Malta, qed tibghat lil-Prim’Awla tal-Qorti Civili, l-kwistjoni dwar ***jekk bl-uzu fil-guri kontra l-akkuzat appellat Martino Aiello tal-istqarrija rilaxxjata minnu lill-pulizija fid-19 ta’ Ottubru 2014 jigix lez id-dritt tal-istess Martino Aiello ghal smigh xieraq sancit bl-artikolu 39(1)(3) tal-***

[3] Tabone Computer Centre Limited vs direttur tat-telegrafija minghajr fili – app. Civili – 16/04/2004 66/1999

***Kostituzzjoni u l-artikolu 6(1)(3) tal-Konvenzjoni għall-Protezzjoni tad-Drittijiet tal-Bniedem u tal-Libertajiet Fondamentali*.**

20. Tiddiferixxi dan l-appell *sine die* sakemm tigi deciza definittivament il-kwistjoni fuq riferita.

Prim Imhallef Dr Silvio Camilleri

Onor Imhallef Dr Joseph Zammit McKeon

Onor Imhallef Dr Edwina Grima